

Dné Leta

14. 855. sta uboga učitelja David in Tomaž Fiskén v Hartlepool-u na Angleškem dobila patent za prvo misel, kako bi sopár dal pluge goniti. Iz te misli izvira prvi paroplug Fowlerjew.
5. 1582. je v Bokhausenu pri Erfurtu med grozno hudo uro s potresom z neba padalo sila veliko rudninske tvarine človeškim lasem podobne.
5. 1834. Ukazuje Ruski car Nikolaj napravo žitnic kot pomočnic ob času velike žitne dragine.
6. 1811. je bila v vsi Avstriji žitna žetev dokončana; žita bilo je tisto leto veliko in izvrstno lepega.
6. 1827. je umrl Peter Jordan na Dunaji, eden najslavnejših učiteljev umnega kmetijstva; do svojega 14. leta je bil Jordan pastir; po neutrudljivih studijah pa jo je tako daleč pripravil, da je bil za profesorja kmetijstva na Dunaji imenovan, kjer je učiteljstvo nastopil leta 1796., postal tudi vodja cesarskih grajščin v Bösendorfu in Laksenburgu, in pripomogel k ustanovitvi družbe kmetijske Dunajske.

(Dalje prihodnjič.)

Vinogradska razstava in vinotržtvo

v Mariboru leta 1876.

Shod Avstrijskih vinorejcev se 20. septembra tega leta začne in 23. konča.

Vdeležiti se ga smejo deželani vseh dežel brez razločka.

Razpostava in vinotržtvo se bode vršilo med 17. in 24. septembrom.

Na razstavo pridejo:

V 1. skupino: vina. V 2. skupino: stranski pridelki vinstva. V 3. skupino: grozdje. V 4. skupino: posode, stroji in tvarine. V 5. skupino: podučila in književnost gledé vinstva in kletarstva.

V skupino 1. in 2. smejo se od razstavnikov samo pridelki dežel Avstrijskih pošiljati, v skupine 3., 4. in 5. pa predmeti iz vseh dežel brez razločka.

Nadrobni pregledi in naznanilni listki se na zahtevanje brez poštnine dopošiljajo, in se za brzo naznanjenje dotičnih adres uljudno prosi.

V Mariboru junija mesca 1876.

Središčni odbor.

Narodno-gospodarske stvari.

Poglejmo si malo Avstrijsko-Ogerske asekurance.

Dunajski list „Merkur“ ima poseben oddelek, v katerem razpravlja „asekurance“ (zavarovalnice). Naj iz njega nekoliko vrstic vzamemo v naš list; vsaj ne bode od škode na nobeno stran.

Zavarovanje — tako začenja „Merkur“ svoj spis — se v deželah Avstrijsko-Ogerskih še zmirom ni tako vkoreninilo in tako razširilo, kakor bi bilo prav. Dvoje je krivo tega: eno je to, da mnogo ljudi še zmirom nima pravega pojma o asekurancah, drugo pa je roparsko početje nekaterih asekuranc ali bank. Mnogo kazenskih tožeb v Avstriji in na Ogerskem je pa še bolj

omamilo zaupanje do teh zavodov, in to po pravici. Zato je res skrajni čas, da vlada Dunajska za Avstrijo to stori, kar je storila Peštanska vlada za Ogersko, da na novo postavbo zaveže asekurance, katera bi zavarovance varovala zvijač in sleparij, ki so večkrat skrite v asekurančnih pogojih.

Asekurance na Angleškem, v Ameriki, na Nemškem in Francoskem, čeravno jih je po številu veliko več, kakor v Avstriji in na Ogerskem, so vse v dobrem stanu — zakaj? Zato, ker je ljudstvo po ostrih postavah varovano vsakoršnih goljufij.

Žalibog, da niti ministerstvo niti državni zbor pri nas nista še na tako potrebo mislila; zato čedalje bolj pojema zaupanje ljudstva do asekuranc, katere, če so dobre in poštene, so gotovo velika dobrota človeštvu. Ako bi tako ne bilo, pač bi na Angleškem in v Ameriki ne bil skor vsak človek zavarovan: ta, da se ogne škodi ognja, uni toče, tretji živine, četrti da sebi in svojim o boleznih in starosti odvrne skrb življenja itd.

V Avstriji in na Ogerskem je bilo lansko leto blizu 40 asekuranc, ki so že večidel razglasile svoje bilance. Izvzemši le nekatere izmed njih kažejo vse druge neugodne račune. Dobro bo tedaj in treba bi bilo, da zavarovalnice, ki so že za likvidacijo zrele, se brž ko brž spravijo na stran, da se črv nezaupanja dalje ne širi, vsaj je 9 taci asekuranc,* ki si vendar po razglašeni svojih poročilih, če tudi lepo nališpanih, ne bodo menda domišljevale, da dalje životariti morejo. Asekuranca „Viktoria“, na priliko, z všteti 5000 kaduknimi delnicami, kaže zgubo 1 milijona in 680.000 gold. od kapitala 2 milijonov. Take zgube kažejo tudi „Konkordija“ v Reichenbergu in „vzajemna asekuranca Graška“. O takem času, ko Dunajska „Lebensversicherungsanstalt“, „Juventus“ in „Minerva“ likvidirajo, bo menda tudi lahko, riske družih hirajočih bank pod kako drugo streho spraviti.

Po mnogih družih razpravah kaže „Merkur“ s številkami sila velike gospodarske stroške nekaterih asekuranc, in po teh razpravah pride do tega, da pravi: poprek požró gospodarski stroški Avstrijskih asekuranc tretji del svojih premij (dohodkov). V gospodarske stroške (Verwaltungskosten) pa spadajo: provizije agentov, zdravniški honorari in pa stroški vodstva itd. —

Iz vsega, kar nam menda dobro podučeni „Merkur“ razodeva, je tedaj očitno: 1) da je asekuranc z ozirom na mlačno udeležstvo ljudstva v Avstriji in na Ogerskem veliko preveč, 2) da poštenja pri agentih je veliko premalo, 3) da zato in zarad še družih vzrokov so gospodarski stroški preveliki, 4) da stroge asekuracijske postave manjka. Zato je želeti, da se hirajoče asekurance po primernih pogojih vtopijo v zdrave, da druga ni na poti drugi, in z zmognimi asekurancami se povzdigne zaupanje do njih.

Politične stvari.

Ali je Avstrija še Habsburška monarhija ali že Bismarkova in Magjarska domêna?

„Ob mejah Avstrije ne smejo se snovati nove slovanske države!“ — tako kriče privrženci sedanje sisteme, samopridni „ustavoverni“ Nemci in

*) Da nikogar ne žalimo, nočemo teh 9 asekuranc, ki jih „Merkur“ kar naravnost po imenu navaja, prepisati v naš list, kajti nam gre le za stvar. Sapienti pauca!